

τοπίως τὴν ὑπόθεσιν, οἱ προεστοὶ τῆς Μυκόνου σὲ ἀναφορὰ πρὸς ἀπευθύνουν στὴν ὁθωμανικὴ ἀρχὴ τονίζουν μὲ παρρησίαν τὰ ἐξῆς σημαντικὰ :

α) "Ὅτι πρέπει νὰ «ἀναχαιτίζονται» οἱ προσφεύγοντες στὴν κρίσιν τοῦ κυριάρχου, γιὰτὶ προξενοῦν τὴν ἀνάιτια ἐπιβάρυνση τῆς κοινότητος (μὲ ἐξοδα ἀποστολῆς μπουμπασίρη κ.λπ.).

β) 'Ὁ ὁθωμανὸς ἀξιωματοῦχος πρὸς πρόκειται νὰ δικάσῃ, ὀφείλει ν' ἀποφανθῇ «κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ δίκαιον ἄνευ φιλοπροσωπίας».

γ) «Νὰ μὴν ἀναιροῦνται τὰ τοπικὰ ἔθιμα διατὶ διαφθείρεται τὸ τοπικὸν σύστημα», πρὸς τὴν οὐσίαν σημαίνει τὴ μὴ ἐφαρμογὴ τοῦ μουσουλμανικοῦ δικαίου.

δ) Ὑποδεικνύει τὸ σχετικὸ μὲ τὴ συγκεκριμένη ὑπόθεσιν τοπικὸ ἔθιμο πρὸς ἰσχύει στὴ Μύκονο. Σύμφωνα δὲ μὲ αὐτὸ «ὅσα φορέσει μιὰ γυναῖκα ἀπὸ τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὲν παίρνονται ποτὲ ὀπίσω. Ὅμοίως καὶ αἱ προγαμιαῖαι δωρεαὶ δὲν ἐπιστρέφονται»⁹.

δημίας Ἀθηνῶν, τ. Δ', ἀρ. 2, ἐν Ἀθήναις 1935, σ. 264). Ἀξίζει ἀκόμη νὰ σημειωθῇ ὅτι τὸ ἀρθρο 20 τοῦ Νόμου τῆς Ὑδρας τοῦ 1818 περιελάμβανε τὴν ἀκόλουθη χαρακτηριστικὴ διάταξιν γιὰ τὴν προστασίαν τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῆς κοινότητος: «Ὅστις ἤθελε κινήσει ἀγωγὴν κατὰ τινος καὶ στείλει εἰς τὴν πατρίδα μπουμπασίρην, εἶναι εἰς χρέος νὰ πληρώσῃ αὐτὸν καὶ ὅλα τὰ ἐξοδα τῆς ζωοτροφίας αὐτοῦ». (Ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Ὑδρας, τ. 6, ἐνθ' ἀν., σ. 43). Ὅμοίως κατὰ τὸ ἀρθρο ρκε' τῶν γραπτῶν ἐθίμων Νάξου τοῦ 1810 ὀρίζεται ὅτι: «ρκε'. Ὅστις δὲ φέρει μπουμπασίρην ἢ διὰ μερικὴν ὑπόθεσιν, ἢ διὰ κοινήν, ραγιαῶν, ἢ νατζιονάλες, τὰ κοινὰ νὰ μὴν μετέχουν εἰς τοῦ αὐτοῦ τὰ ἐξοδα, τόσον τὰ τῆς τροφῆς του, ὅσον καὶ τὰ τοῦ χισμετίου του, ἀλλὰ νὰ ἦναι εἰς χρέος ἐκεῖνος, ὅπου τὸν ἔφερε διὰ νὰ κάμῃ τὰ ἰντερέσα του, ν' ἀποκρίνηται καὶ ὅλα του τὰ ἐξοδα· ἐὰν βίᾳ ἤθελε σηκώσῃ τοὺς προεστῶτας εἰς σίδηρα καὶ εἰς φυλακὴν διὰ νὰ πληρώσουν τὸ χισμέτι του, νὰ σηκώνωνται τὰ κοινὰ νὰ κάμνουν ζάπτι τὴν περιουσίαν ἐκεῖνου, ὅπου ἔφερε τὸν αὐτὸν μπουμπασίρην, νὰ τὴν κρατοῦν καὶ νὰ τὴν καρποτρῶγουν, ὥστε νὰ πληρώσῃ ὅλα τὰ ἐξοδα, ὅπου ἔνεκεν αὐτοῦ ἔκαμαν εἰς τὸν μπουμπασίρην.» (Ζέπων J. G-R. τ. 8, σ. 556). Παρομοίου περιεχομένου εἶναι καὶ ἡ ἀπόφασις τῶν προκρίτων Αἰγίνης τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1819: «...ἂν τινος τῶν συμπατριωτῶν μας, ὅποιος τάξεως καὶ ἂν εἶναι, φιλοτάραχος καὶ φιλάδικος ὢν ἤθελε κινήσει ἀγωγὴν καὶ ψευδόμενος ἤθελε λάβει ἀκρόασιν ἀπὸ τοὺς αὐθέντας μας καὶ ἤθελε συγχύσει ἢ τὰ κοινῶς ἢ τὰ μερικῶς φέροντας μπουμπασίρην τῆς ἐξουσίας. Ἀποφασίζομε τόσον τὸν μπουμπασιριέ, ὅσον καὶ τὰ ἐξοδα ὅπου ἤθελαν ἀκολουθήσει νὰ εἶναι εἰς βάρος τοῦ τοιοῦτου φιλοταράχου, χωρὶς νὰ ζημιώνεται, εἴτε τὸ κοινὸν εἴτε ὁ ἀδικόμενος συμπατριώτης μας παρ' αὐτοῦ ὀβολόν, ἀλλὰ νὰ τὰ ἀποκρίνηται, ὅλα ἐκεῖνος μὲ κινητὰ του καὶ ἀκίνητα, ὅπου ἤθελεν ἔχει, πωλούμενα εἰς τὸ πούπλικον ἱκάντο παρὰ τῆς Κοινῆς μας Κατζελαρίας, παρεκτὸς δικαίου λόγου». (Ἰω. Λυκούρη, Ἡ διοίκησις καὶ δικαιοσύνη τῶν τουρκοκρατούμενων νήσων, Ἀθῆναι 1954, σ. 328).

9. Τὸ κείμενον τοῦ ἐνδιαφέροντος ἐγγράφου ἔχει ὡς ἀκολουθῶς: «Τὴν ἡμετέραν ἐνδοξότητα δουλικῶς προσκυνοῦμεν.² Καὶ ἀναφέρομεν ταπεινῶς ὅτι διὰ τὴν ἀγωγὴν ὅπου ὁ πατριώτης μας Πέτρος³ Θ(εοδώρου) Πόμερ ἔκαμεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἀφέντη μας ἐναντίον τοῦ ποτὲ Νικολοῦ Λουμ...⁴ Καλλέργη καὶ Γερώνυμου Κορίνθιου, [δι' ἧς] καὶ ἐστάλη μπεμπασίρης ὁ ἐνδοξότατος

Μὲ τὸ ἴδιο πνεῦμα εἶναι συντεταγμένη καὶ ἄλλη ἀναφορὰ τῶν Μυκονίων, τοῦ ἔτους 1819, ποὺ ὑπεραμύνεται τῆς σταθερῶς διαμορφωθείσης νομολογίας τοῦ τοπικοῦ κριτηρίου, ἐν σχέσει μὲ τὶς διαθήκες καὶ τὰ προικοσύμφωνα, τῇ σύμφωνη μὲ τοὺς «νόμους τῆς πατρίδος καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου», ποὺ καταπατοῦνται «ἀπὸ ξένας νατζιόνας». Ἐνημερώνει δὲ τὸν ὁθωμανὸ ἀξιωματοῦχο ποὺ πρόκειται νὰ κρίνῃ τὴν ὑπόθεση ὅτι, κατὰ τὸ ἐθιμικὸ δίκαιο τῆς Μυκόνου, «ὅσαι οἰκοδομαὶ ἢ ἄλλα κατορθώσῃ ἢ πράξῃ ἓνας ἄνδρας εἰς τὸ ὁσπῆτι τῆς γυναικὸς του.... δὲν ἐμπορεῖ νὰ πρετεντέρῃ ἐν τούτων ὀβολόν»¹⁰.

Χα/⁵σᾶν Ἀγᾶς σιντζιαδετζίμπασης ἀπὸ τὴν περικλειομένην κόπιαν τῆς πρὸς τὸ θεο/⁶φρούρητον ὕψος τοῦ ἀναφορᾶς θέλει κατανοήσῃ τὴν ὑπόθεσιν ἕως τί βαθμὸν εὐ/⁷ρίσκεται μὲ τὸ νὰ ἔγινεν ἡ ἐξέτασις ἀπαραλλάκτως, παρόντος πάντοτε τοῦ μπουμπα/⁸σίρη τοῦ ὕψους του. "Ἡτις ἀναφορὰ ζητηθεῖσα ἀπὸ τὸν ἴδιον Χασσᾶν Ἀγᾶ ἐδόθη εἰς /⁹ χεῖρας του. Ἡ γυνὴ μ' ὅλον τοῦτο τοῦ εἰρημένου Ν: λου : Καλλέργη ἀφ' οὗ κατεγράφη ὁ/¹⁰λον τὸ πρᾶγμα τοῦ ἀνδρός της, ἔχουσα τέκνον ἀνήλικον μετ' αὐτοῦ καὶ μὴν ὄν/¹¹τας τινὰς ἐπίτροπος, ἐπειδὴ οἱ ἐπίτροποι δὲν ἐδέχθησαν τὸ βάρος αὐτὸ τῆς /¹²διαθήκης, ἔρχεται ἡ ἰδία αὐτοπροσώπως ὡς σάνις τοῦ παιδιοῦ της εἰς τὸ ἔλεος /¹³ τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθέντου μας εἰς τόπον τῶν ἐπιτρόπων καὶ διὰ τὸ τέκνον της καὶ παρακα/¹⁴λοῦμεν τὴν βαθύνοιάν της νὰ συνεργήσῃ εἰς ὅσα δικαιοῦται ἡ γυνή, κατὰ τὰ προ/¹⁵βλήματα ὅπου θέλει κάμει κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ δίκαιον ἄνευ φιλοπροσω/¹⁶πίας. Ἰδεάσομεν ὅμως τὴν ἐνδοξότητά της ὅτι ὅσα φορέσει μία γυναῖκα ἀπὸ τὰ /¹⁷ τοῦ ἀνδρός, κατὰ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου μας δὲν παίρνονται ποτὲ ὀπίσω παρακαλοῦντες νὰ μὴν ἀναιροῦνται τὰ τοπικὰ ἔθιμα διατὶ διαφθείρεται τὸ τοπικὸν σύστημα. / Ὁμοίως καὶ αἱ /¹⁸ προγαμιαῖαι δωρεαὶ δὲν ἐπιστρέφονται καὶ σᾶς βεβαιούμεν ὅτι αὐτὴ ἡ γυνὴ /¹⁹ ἐτράβηξε τὰ ἀνιάτα ἐξοδα, βάσανα, κόπους εἰς τὰ τῆς ἀρρώστιας τοῦ αὐ/²⁰ τοῦ Καλλέργη ὄντας ἡ ἀσθένειά του πολυκαιρινή, χωρὶς νὰ ἀπολαύσῃ ἀπὸ αὐ/²¹ τὴν οὐδέν. Αὐτὰ ἰδεάζομεν τῇ ἐνδοξότητί της παρακαλοῦντες νὰ εἰ/²²ναι συνήγορος τοῦ δικαίου καὶ προσέτι νὰ ἀναχαιτίζωνται ὅλως δυνατόν τοιαῦται ὑ/²³ποθέσεις ὅπου εἶναι ξέναι, χωρὶς νὰ ἐνέχεται τὸ κοινόν μας ὅτι πάσχει ἡ /²⁴κοινότης μεγάλην ἀνωμαλίαν καὶ δυσκολίαν. Σᾶς περικλείομεν καὶ τὰ ἴσα τῶν ἀποκρίσεων ὅπου μᾶς ἔστειλεν ὁ ρωσσικὸς /²⁵κόνσολος διὰ τὸν ἀγγέλτην του Γερώνυμον Κορίνθιον, διὰ νὰ καταλάβε/²⁶τε τὰς ἀπολογίας αὐτοῦ καὶ προσκυνοῦντες δου/²⁷λικῶς μένομεν.» (Ἀρχεῖον ΙΕΕΕ, 22697).

10. «Καὶ ἀναφέρομεν δουλικώτατα εἰς τὸ ἔλεός σας, ὅτι μὲ τὸ νὰ /² εἶναι οἱ νόμοι τῆς πατρίδος μας καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου /³οσώντα. Ἐπάνω εἰς τὰ προικοσύμφωνα καὶ εἰς τὰς /⁴ διαθήκας κατὰ τὸ παλαιὸν καὶ διαθήκας καὶ γράμματα προικο/⁴ συμφώνων δὲν ἀναιροῦνται καθὼς ἐφανερῶθῃ διαφοροτρό/⁶πως εἰς τὴν νῆσον μας, κατὰ διαφόρους καιροὺς, ἐποχὰς καὶ /⁷ ἐπιθεωρίας τοῦ τοπικοῦ κριτηρίου. Διὰ τοῦτο ἐπιπόνως καὶ ἐν/⁸θέρμως δηλοποιούμεν τῷ ἐκλάμπρῳ ἐλέῳ της ὅτι μὲ τὸ νὰ /⁹ συνέβῃ νὰ ἀποβιώσῃ ἡ αἰδιδίμος Ἀννουσῶ Κουνουμπιέτη, σύζυ/¹⁰γος Ἱερωνύμου Κορινθίου, ἀγγέλτη ρωσσικοῦ, ἡ ὁποία /¹¹ καλῶς καὶ κανονικῶς καὶ ἐν φρεσὶ σῶις διατεθειμένη τὰ /¹² ἑαυτῆς καὶ καλέσασα καὶ κοινὸν καντζηλλιέρην τοῦ τόπου /¹³ καὶ σημαντικοὺς τῶν προεστώτων των κατέστησε τὴν διαθήκην της ὑ/¹⁴πογεγραμμένην, ἐμμάρτυρον καὶ στερεὰν ὡς ἄνωθεν. Ὁ σύ/¹⁵ζυγος ὅμως αὐτῆς σ(ινιὸρ) Κορίνθιος πάσχει μυριοτρόπως νὰ /¹⁶ ἀναιρέσῃ τὴν αὐτὴν διαθήκην εἰς μέρος πρετεντέροντας /¹⁷ διαφορετικὰ κατὰ τὸ καπρίτζιόν του καὶ μεθοδικῶς

